Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

SÎMBĂTĂ, 6 IUNIE 1992 — Nr. 76 (17946) — PREȚUL 1 rub.

MS

PAG. 2 — LUPTA ȚĂRII MOLDOVEI ÎN FRUNTE CU ȘTEFAN CELMARE — O MÎNGÎIERE PENTRU SĂRMANII STUDENȚI

PAG. 3 — MODESTIA ÎI ACOPERĂ HARUL... FRATELE MAI MARE S-A MIȘCAT DIN LOC, DAR NOI?

PAG. 4 — MUZICĂ CE NE ÎNRUDEȘTE SUFLETELE.. PROGRAMUL TV. PUBLICITATE

Mircea SNEGUR:

Federalizarea se va face fără mine»

...ua de 4 iunie, curent, ...rcea Snegur, Președin... ...Republicii Moldova, a ...at un interviu coresponden... ...ui agenției «France ...».

...acterizînd evoluțiile din ... conflictului, Președintele ...a Snegur a relevat că ... soluții potrivite pentru ...rea lui, realizarea acestor ...scop impunînd acțiuni ...ice, bine gîndite atît pe ...intern, cît și extern. Înainte ...de orice, dl. Mircea Snegur ...și leagă speranțele de viitoarea ...sesiune a Parlamentului, în cadrul căreia deputații ...putea face unele concesii ...ar cu excepția federalizării Republicii. «Dacă Parlamentul la o asemenea decizie, «federalizarea Moldovei se va face fără actualul ei Președinte. În acest caz voi crea o nouă mișcare de eliberare» — a spus Mircea Snegur.

În acest context, s-a estimat că se impun pași siguri în politica externă, Președintele Mircea Snegur menționînd că se preconizează o reuniune la vîrf a conducătorilor celor patru state: Moldova, România, Ucraina și Rusia în vederea eliminării conflictului pe cale pașnică. În afară de aceasta, este necesară o cimentare a relațiilor cu statele vecine, România și Ucraina, deținînd un loc de frunte în această ordine de idei. Dl. Mircea Snegur a precizat că în viitorul apropiat Moldova și Ucraina vor semna un tratat bilateral de cooperare economică și politică.

Fiind rugat să răspundă la întrebările vizînd forțele de opoziție și modul în care înțelege să țină cont de sugestiile partidelor, dl. Mircea Snegur a relevat că a avut deja o serie de întrevederi cu unele dintre ele, la ora actuală fiind dificil să stabilești cine se află în opoziție: F.P.C.D. sau Partidul Social-Democrat. Domnia sa a precizat odată în plus că oricare ar fi opiniile partidelor politice, ele vor servi cauzei poporului atît timp cît nu vor urmări scopul de a-i trăda interesele.

În cadrul aceluiași interviu s-a arătat că în curînd va fi dat publicității un decret prezidențial, prin care Moldova va fi unicul stăpîn al hotarului cu România. Fiind întrebat ce opinie are despre campania de isterie antiromânească, declanșată de cercurile proimperiale, dl. Mircea Snegur a răspuns că ea are drept obiectiv justificarea prezenței și implicării în conflict a trupelor armatei a 14-a aflată sub jurisdicția Rusiei. Retragerea ei, cît și relațiile politice, economice trebuie să facă obiectul unor negocieri ale conducerii Republicii Moldova cu oficialitățile ruși.

Arestarea liderilor mișcării de eliberare națională din stînga Nistrului a fost calificată de către Președintele Republicii drept o «fărădelege», care reclamă o luare fermă de poziție din partea autorităților de la Chișinău în vederea eliberării persoanelor arestate de către serviciile regimului secesionist.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova

Întîlnire la Parlamentul Moldovei

În a doua jumătate a zilei, de joi dl. Ion Hadîrcă, primvicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu membrii Comisiei parlamentare pentru publicitate și mijloacele de informare în masă și reprezentanții mass-mediei din republică. În cadrul ei au fost examinate unele aspecte ale activității mijloacelor de informare în masă în condițiile stării excepționale.

Luînd cuvîntul în fața celor prezenți, dl. Hadîrcă a făcut o amplă analiză a activității de ultimă oră a corpului de ziariști din republică, menționînd în mod special tendința ce se prefigurează de ameliorare a acesteia. Totodată, el a reținut atenția asupra faptului că Moscova, prin intermediul presei, radioului și televiziunii ex-centrale, a declanșat un război informațional împotriva Moldovei, dezinformînd asupra evenimentelor care se produc în stînga Nistrului atît opinia publică din statele C.S.I., cît și din întreaga lume. În aceste condiții, a menționat dl. Hadîrcă, corpul de ziariști din republică «trebuie să-și concentreze forțele și eforturile, pentru a oglindi cît mai pe larg și pe cît mai operativ posibil evenimentele din raioanele nistrene, acțiunile pe care le întreprinde conducerea republicii pentru soluționarea conflictului pe cale pașnică», totodată să dea o ripostă fermă dezinformărilor și atacurilor informaționale «care au un scop bine determinat».

Conducătorii mijloacelor de informare în masă s-au referit în luările lor de cuvînt în special la greutățile pe care le întîmpină ziariștii în încercările lor de a obține informații operative de la sursă, la lipsa unui statut special al acelor colaboratori ai redacțiilor care se deplasează în interes de serviciu în zona de conflict, la lipsa mijloacelor tehnice necesare difuzării operative a știrilor.

(Moldova-pres).

Declarație a Ministerului Securității Naționale

În ultimul timp în mass-media au început să fie formulate tot mai frecvent la adresa Ministerului Securității Naționale acuzații grave, și, în același timp, lipsite de probe care, adeseori se exclud reciproc, începînd de la declarațiile cu privire la implicarea sa, chipurile incontestabilă, în acțiuni de terorizare a populației pașnice sau în acțiuni premeditate de atițare a dezbinării naționale și terminînd cu învinuiri de inactivitate practică și de sustragere voită de la îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu și profesionale în aceste clipe grele pentru Moldova.

Interesul față de această temă a sporit în urma așa-zisului incident de la Ciadîr-Lunga. Întîmplare indiscutabilă, tragică ce s-a soldat cu moartea oamenilor, ceea ce cu regret, în zilele noastre nu se mai percepe ca cea mai mare tragedie, ci, tot mai des se folosește ca pretext pentru tensionarea situației și atițarea vrajbei interetnice, pentru tot felul de declarații și speculații politice. La drept vorbind, de cercetarea acestui incident, după cum se știe, se ocupă o comisie parlamentară și Procuratura republicii. Au loc, de asemenea, investigații pe linie de serviciu, orientate nu numai spre a-i identifica pe cei vinovați de moartea oamenilor, dar și spre a nu admite în viitor asemenea fapte, spre asigurarea coordonării acțiunilor organelor de drept, vizînd executarea decretului prezidențial privind declararea stării de necesitate pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Cît privește poziția Ministerului Securității Naționale în problema conflictului din raioanele transnistrene, legat de intervenția armată străină, Ministerul Securității Naționale, din momentul apariției conflictului, împreună cu Ministerul Afacerilor Interne al republicii, executînd diferite misiuni ia în limita competenței sale, toate măsurile posibile și necesare, orientate spre asigurarea suveranității, integrității teritoriale și independenței Moldovei, neadmiterea extinderii conflictului, implicarea în el a unor persoane, grupuri și organizații care să nu se afle sub controlul organelor legale ale puterii.

Pe fundalul metodelor politice, ce se conturează în prezent, vizînd reglementarea conflictului, misiunea de a nu permite acțiuni anarhice și proliferarea necontrolată a armelor, iar în unele cazuri, și cea de curmare a tentativelor de formare a unei baze pentru apariția unor noi focare de tensiune, lucru de care sînt cointeresați cei ce împing cu insistență Moldova spre un război civil, capătă o și mai mare importanță. În legătură cu aceasta înțelegem încercările unor afaceriști politici, ce mizează mai ales pe stereotipuri ideologice de odinioară, de a da vina pe nevinovați. Aceștia iau drept argumente evenimente și fapte insignifiante legate uneori de anumite eșecuri inevitabile în asemenea condiții, dar care nu au nici o forță juridică. Concomitent, se trec fățiș sub tăcere sau sînt interpretate tendențios cazurile deja bine cunoscute de teroare fățișă și de lezare în cel mai josnic mod a demnității umane, deseori și de încălcare a dreptului la viață, cazuri ce au loc în zona conflictului.

Asasinarea locțiitorului președintelui Sovietului sătesc din Caragaș, Conovalov, arestarea și violentarea președintelui Sovietului sătesc Speia, Știubei, dispariția în circumstanțe neclare a persoanelor care nu vor să apere interesele liderilor autoproclamatei republici nistrene, cadavrele carbonizate și mutilate, găsite în apropiere de Tighina, Grigoriopol, Dubăsari, Tiraspol, persecutarea și arestarea reprezentanților mișcărilor social-politice (Uritu, Ilașcu, Cnîj ș.a.) — toate acestea sînt doar cîteva exemple tragice ce ilustrează campania de terorizare a populației declanșată pe malul sting al Nistrului.

Campania de terorizare a adepților unei Moldove unice și indivizibile s-a intensificat în ultimul timp și capătă proporții tot mai mari. Liderii separatiști, în politica lor nu disprețuiesc «serviciile» unor elemente criminale, spre exemplu, în raioanele Dubăsari și Grigoriopol acționează grupul terorist «Ciornii tiulpan» (Laleaua neagră), din care face parte un oarecare Scriculeac, care în trecut a fost condamnat pentru omucidere la un termen de privațiune de libertate. Pe conștiința acestui grup se află asasinarea cetățenilor Turturică, Grabovic, Diru. Au fost întocmite listele persoanelor incomode, care urmează să fie nimicite sau deportate forțat pe malul drept al Nistrului. Activitatea acestui grup e coordonată și de miliția locală.

Liste analogice au fost întocmite în raionul Slobozia, în ele fiind incluși toți activiștii mișcărilor obștești «Bas-

(Sfîrșit în pag. 2).

CU PRIVIRE LA LUCRĂRILE SESIUNII A VIII-A A PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

Sesiunea a VIII-a a Parlamentului Republicii Moldova își va continua lucrările la 9 iunie a.c. în sala de ședințe de pe bul. Ștefan cel Mare 154, cu începere de la ora 10.00. Înregistrarea deputaților se va face de la ora 8.30.

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Ședință a Consiliului Suprem de Securitate

...marea evoluției din ultimele a evenimentelor în ...ele din stînga Nistru... ...a măsurilor întreprinse ...ganele de stat pentru im... ...narea procesului de re... ...re pe cale pașnică a pro... ...lor existențe în această ...a constituit tema centra... ...ședinței din 3 iunie a.c. ...siliului Suprem de Se... ...ate al Republicii Moldo... Analiza informațiilor pre... ...le în cadrul ședinței de ...ilatorii ministerelor de ...ri dovedește că la ora ...ală principalii factori des... ...tori rămîn a fi dislocarea ...n Tiraspol și implicarea ...ei în acțiuni militare de ...a formațiunilor ilegale a ...ului a 14-a a Rusiei și ...ganizarea acțiunilor căpe... ...ilor «pridnestroviene» cu ...le național-șovioniștilor ...lte altor forțe moscovite. ...cest context, au subliniat ...nbrii Consiliului Suprem de ...ritate, nu-și pierd nici ...ru o clipă actualitatea, ...murile îndreptate spre de... ...area în fața opiniei pub... ...mondiale a adevăratelor cauze ale conflictului și a scopurilor urmărite prin declanșarea și susținerea lui.

Luînd act de rezultatele recentei întîlniri a miniștrilor de externe ai Moldovei și Rusiei, Consiliul Suprem de Securitate a subliniat că aceste contacte bilaterale în nici un caz nu pot să substituie sau să marginalizeze cunoscutul mecanism cvadripartit de interacțiune.

Pornind de la situația social-politică generală, precum și de la necesitatea consolidării independenței și integrității țării, Consiliul Suprem de Securitate a reafirmat oportunitatea urgentării adoptării Constituției Republicii Moldova și a cadrului legislativ corespunzător pentru efectuarea reformei administrativ-teritoriale.

Ședința Consiliului Suprem de Securitate a fost condusă de dl. Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova.

Serviciul de Presă al Președintelui Republicii Moldova.

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la măsurile de urgentare a restabilirii complexului monastic «Căpriana» și crearea pe lîngă el a infrastructurii cultural-turistice

În scopul urgentării restabilirii complexului monastic «Căpriana», unul din cele mai importante monumente ale culturii naționale și în legătură cu îndeplinirea nesatisfăcătoare a hotărîrii Guvernului Republicii Moldova din 11 septembrie 1991 nr. 506 decretez:

1. Restabilirea complexului monastic «Căpriana» și crearea pe lîngă el a infrastructurii cultural-turistice se consideră drept unul din programele prioritare de importanță națională.

2. Se creează Centrul Cultural-Turistic de Producție «Căpriana» pe lîngă Ministerul Culturii și Cultelor al Republicii Moldova, avînd drept sarcină principală coordonarea și realizarea lucrărilor de restaurare și construcție a edificiilor de pe teritoriul mănăstirii.

3. Se scutește cu începere de la 1 iunie 1992 pînă la adoptarea legislației cu privire la impozite, de plata impozitului pe venit Centrul Cultural-Turistic de Producție «Căpriana», precum și alte persoane juridice și fizice din Republica Moldova și din alte state în partea alocată pentru restaurarea complexului monastic «Căpriana» și crearea pe lîngă el a infrastructurii cultural-turistice.

4. Primăria orașului Chișinău în termen de 2 luni să repartizeze pe bază de arendă Centrului Cultural-Turistic de Producție «Căpriana» un local pentru deschiderea oficiului.

5. Academia de Științe a Republicii Moldova să includă în planul de investigații studierea istoriei Mănăstirii Căpriana.

6. Uniunea Asociațiilor de Consum din Republica Moldova să efectueze din contul propriilor mijloace în anii 1992—1996 reconstrucția rețelei comerciale din satele din apropierea complexului menționat Pănășești, Ciobanca și Căpriana.

7. Guvernul Republicii Moldova:

să pună o parte din cheltuieli pentru efectuarea unor lucrări concrete prevăzute de programul de stat pentru restabilirea complexului monastic «Căpriana», în sarcina unor ministere și departamente;

să prevadă alocarea către comitetul executiv raional Strășeni a mijloacelor pentru amenajarea satelor de pe traseul turistic spre complexul menționat;

să elaboreze măsuri suplimentare pentru urgentarea lucrărilor de renaștere a complexului monastic «Căpriana»;

o dată în trimestru să audieze la ședințele sale dările de seamă privind mersul lucrărilor menționate.

8. Controlul asupra executării prezentului Decret se pune în sarcina secțiilor construcții, transporturi, gospodărie comunală și probleme sociale ale Cancelariei de Stat a Republicii Moldova.

9. Prezentul Decret intră în vigoare din ziua semnării lui.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

Chișinău,
2 iunie 1992.

În pericol ne este existența

Președintele Comisiei pentru drepturile omului și relațiile naționale a Parlamentului Republicii Moldova, dl. Alexandru Arseni, a adresat, miercuri, președintelui Federației Internaționale a Comitetelor Helsinki, dl. Bjorn Elmquist, un mesaj în care se spune:

«Mult stimate Domnule președinte.

În prezent Republica Moldova, stat independent a devenit obiectul unui atac masiv din partea forțelor proimperiale.

Adepții fostului imperiu sovietic încearcă să stabilească, cu ajutorul armatei a 14-a, de ocupație, al cazacilor și al elementelor criminale înarmate un regim de teroare și de exterminare a populației, călcînd în picioare drepturile și libertățile omului și, în primul rînd, dreptul lor la viață și existență.

Raioanele Moldovei din stînga Nistrului, vizitate de Dumneavoastră, s-au transformat într-o linie de foc, în centre în care populația pașnică este terorizată și asasinată.

Conducerea pretinsei republici moldovenești nistrene a desconsiderat totalmente cerințele Protocolului comun, semnat la Comrat, ignorînd disponibilitatea noastră de a căuta soluții pentru problemele existente la masa tratativelor.

Ei au preferat să contrapună logicii și argumentului pașnic bajoneta și glonțul.

Localitățile frumoase prin care ați trecut — Cocieri, Corjova, Lunga, Roghi, Dorotcaia — sînt metodic distruse, iar populația băștinașă este izgonită sau supusă represiunilor. Cîmpiile și livezile mănoase ce v-au încîntat privirea sînt minate, iar podurile de peste Nistru — distruse. Tirurilor de rachete au fost și sînt supuse localitățile situate nemijlocit pe malul drept al Nistrului.

Ca urmare a acțiunilor barbare ale separatiștilor, moldovenii sînt uciși în mod bestial, răstigniți pe cruce, jupuiți de piele și aruncați în apele Nistrului sau în gropile abatoarelor. Mii de cetățeni pașnici, de frica morții, au luat drumul pribegiei, refugiindu-se în partea dreaptă a Nistrului.

(Sfîrșit în pag. 3).

Finanțarea construcțiilor capitale

...a 2 iunie Executivul Re...blicii Moldova s-a întrunit ...ședință ordinară, în ca... ...rei a fost examinate ...estiuni privind finanțarea ...estițiilor capitale de la ...etul republican pe semes... ...l doi al anului 1992; mă... ...le pentru îndeplinirea Le... Republicii Moldova «Cu ...rire la gospodăria țără... ...ască (de fermeri)» și «Cu ...rire la acreditarea ziariș... ...r străini în Republica Mol...».

...n debutul ședinței, Pri...-ministru al republicii, ...mul Valeriu Muravschi, a ...pus celor prezenți să con... ...ă asupra creării unei co... ...ii guvernamentale, care ar ...mina la modul concret ...le de ameliorare a situații ...create în unele raioane din ...ul republicii, elaborînd ...parcurs un proiect de ho...rîre, care să fie propus spre ...aminare și adoptare Parla...entului în cadrul sesiunii sa...ordinare. Membrii Execu...vului au acceptat această ...opunere, numind membrii ...misiei, după care s-a pro...dat la discutarea chestiuni... ...incluse pe ordinea de zi. ...Luînd cuvîntul pe marginea ...estiunii «Cu privire la finanțarea investițiilor capitale de la bugetul republican pe semestrul doi al anului 1992», dl Iacob Mogoreanu, viceministru al Economiei și Finanțelor Republicii Moldova, a făcut o succintă analiză a situației create în domeniul respectiv, caracterizate de dumnealui ca «ajunsă la nivelul critic». Pentru a redresa starea de lucruri, în condițiile cînd deficitul bugetului republican se resimte deosebit de acut, a menționat vorbitorul, «unica soluție ar fi concretizarea listei obiectivelor care vor fi finanțate de la bugetul republican în limitele volumelor mijloacelor bugetare prevăzute pentru investiții», interzicîndu-se, totodată, începutul construcției de noi obiective «atît de la bugetul republican, cît și de la cel local». Această prevedere, însă, a provocat o serie de obiecții serioase din partea reprezentanților diferitelor ministere, invitați la ședință.

Pe marginea chestiunilor discutate în cadrul ședinței Guvernului au fost adoptate hotărîri corespunzătoare. Textele acestora vor fi publicate în presă.

(Moldova-pres).

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

...u privire la realizarea foilor la taberele de odihnă a copiilor

...n scopul intensificării protecției sociale a familiilor cu ...pii și sprijinind inițiativa Consiliului Federației Sindicale ...or Independente din Moldova **decretez:**

...Articol unic. Foile la taberele de odihnă a copiilor se rea...zează în anul 1992 fără perceperea impozitului pe valoa...ea adăugată.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova

...or. Chișinău
...4 iunie 1992

«Nova Escal» cu cele mai bune intenții pentru Moldova

Recent, la Chișinău, în pavilioanele 3 și 4 ale «Moldexpo» (fosta EREN), s-a vernisat o expoziție internațională organizată de firma elenă «Nova Escal» și Centrul informativ comercial al Cancelariei Guvernului Republicii Moldova în persoana directorilor generali, domnii Spiros Calodichis, Horis Combalitis și Anatolie Josanu. E o expoziție comercială cu vînzare de utilaje, tehnologii și bunuri de larg consum aduse de firme străine și din țară. Vînzarea angro și cu amănuntul.

Din cele spuse de Andrei Mereuță, director comercial al expoziției «Nova Escal», scopul organizării a astfel de expoziții este de a importa în Moldova cît mai multă marfă atît pe valută, pe bază de barter, cît și pe preț cu ridicata. Se preconizează ca această expoziție-vînzare să activeze permanent.

Merită atenție articolele și obiectele prezentate de diferite firme mari din România. Este vorba de Grupul industrial G.I.A.-R.A., producător de textile, încălțăminte, de fabrica de haine de blană și velur «Rovex» din Oradea, ale cărei articole sînt prezentate doar la export, de firma «Bianca», ce demonstrează obiecte pentru bale, diverse modele de teracotă. De asemenea, te surprinde prin frumusețea ei mobila confecționată de Societatea pe acțiuni «Relaxa» din Mizil, fabrica de mobilă «Moraf» din Focșani, firma «Interex», care prezintă diferite garnituri de mobilă pentru camera de zi, hol etc.

Firma germană «D.H.S.» trezește interesul prin expunerea mașinilor electrice de uz casnic, a computerelor, a parfumeriei, detergenților, de asemenea a utilajului medical pentru clinicile de urgență și cele particulare. Firma olandeză «Conimex» AG prezintă confecții, cea din Elveția «CIBA — geigy» — medicamente, diferite chimicale cu folosință în agricultură. «Emco internațional» a adus încălțăminte pentru toate vîrstele, inclusiv încălțăminte de tip sportiv de înaltă calitate. Unele firme menționate au expus și aparate importate — aparate video, radiotelefoane, televizoare etc. Fermierii găsesc aici mașini agricole de randament mic pentru gospodăria particulară.

Toate acestea trezesc interes pentru întreprinzători, oameni de afaceri dispuși de a contribui la redresarea situației economice în republică. Reprezentanții firmelor prezente la expoziție pot fi contactați de viitorii lor parteneri la «Moldexpo».

Expoziția «Nova Escal» a fost vizitată și înalt apreciată de către conducerea Guvernului Moldovei, care și-a exprimat încrederea că e un început grandios în stabilirea relațiilor economice cu alte țări.

Maria SIRBU.

Foto de A. MARDARE.